

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Objectiones contendentes Angelos non esse penitus incorporeos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

modo esse substantias spirituales ab animabus hominum, & consequenter omnino completas.

III.
Qua sensu
interdum
sumatur
spiritus.

Licet verò interdum in Scripturâ spiritus aliud quam rem incorpoream significet, ut Psalm. 103. v. 5. *Qui facis Angelos tuos spiritus & ministros tuos ignem urentem.* Et Ecclesiasta 3. v. 21. Anima jumentorum vocatur spiritus; Communis tamen & proprius hujus vocis usus, dum absolute proferitur, est ut rem denotet, planè ab omni concretionem corporeâ immunem; sic cum Joannis 4. v. 24. dicitur, *Spiritus est Deus*; hoc est, ut omnes intelligunt, incorporeus.

IV.
Angelos esse
substantias
spirituales
probat ex
Concilio La-
teranensi.

Secundò probatur ex Concilio Lateranensi, sectione præcedente, num. 5. citato: ubi sic habetur: *Simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit (Deus) creaturam spiritualem & corporalem, Angelicam videlicet & mundanam, & deinde humanam, quasi communem ex spiritu & corpore constitutam, ubi cum substantiam Angelicam opponat mundanæ, quæ merè corporalis est, & humanam median inter utramque esse affirmet, utpote & corpore & spiritu constantem, apertè sequitur Angelicam substantiam esse purè spiritualem.* Quæ Concilii auctoritas, esto hanc sententiam fortasse non reddat de fide, cum intentum Concilii fuerit definire Deum omnia ab initio condidisse, reliqua verò obiter & secundariò tantum addiderit, ita tamen hanc nostram assertionem probat, ut meritò summæ temeritatis argueretur is, qui huic se Concilii dicto opponeret. Videatur Suarez lib. 1. de Angelis sect. 6. num. decimo.

Ob hoc testi-
monium
saltem te-
merarium
foret negare
Angelos esse
purè spiri-
tuales.

Tertiò hæc veritas probatur ratione: primò ex motu sphaerarum Cælestium, quæ tanta cum sint, non videntur à re corporeâ, eâ præsertim velocitate, moveri posse. Quæ ratio contra illos maxime urget, qui Angelos statuunt usquequaque corporeos: contra eos nihilominus vim suam habet, qui eosdem partim ex corpore aiunt constitui; res quippe spirituales, qualitates conjunctionem petunt cum corpore, non tantum in se virtutis habere posse videntur.

V.
Ex Motu
Cælorum
ostenditur
Angelos esse
spirituales.

Deinde Intelligentiæ Cælorum motrices eodem cum cælis loco existunt, ergo non sunt corporeæ. Item Angeli ascendent & descendunt de Cælo, Dæmones etiam inde sunt deturbati, ergo cum cælo penetrantur; sphaeræ etenim cælestes, vel omnes, vel aliqua saltem sunt solidæ, imò solidissimæ, quasi ære fusi, ut loquitur Scriptura; corpus autem cum corpore penetrari naturaliter non potest. Præterea, Dæmones hominum corpora ingrediuntur, eaque interdum tota occupant: imò integram Dæmonum legionem sexies mille videlicet, sexcentos, sexaginta, sex, legimus in unius hominis corpore simul extitisse; quod sine eorum & inter se, & cum corpore penetratione fieri non potuit. Tandem communis omnium conceptus est, hanc cum rebus corporalibus penetrationem esse Angelis naturalem. Nunc ad ea quæ contra omnimodam Angelorum spiritualitatem objici solent respondeamus.

VI.
Penetrantur
cum cælis;
ergo non sunt
corporeæ.

Indirectè tamen res quædam naturales vi sua possunt, vel ad dæmonem compescendum vel infestationes ejus impediendas, ac mitigandas conducere: quod de musicâ præ cæteris non immeritò quis asseruerit, utpote quæ dulcissimâ suâ harmoniâ immoderatos animi affectus mitigat & humore melancholico malignorum spirituum infestationibus maxime obnoxio, suavi illo concentu dissipato, ac depulso, demon sua sponte cedit, hominemque, sedem jam ei minus aptam redditum, ad tempus saltem relinquit. Sanè si rei ulli corporeæ vim naturalem dæmones expellendi tribuerem, tribuerem musicæ.

SECTIO QUARTA.

Objectiones cantedentes Angelos non esse penitus incorporeos.

I.
Quinam in
Scriptura
appellantur
filii Dei.

OBIICTUR primò illud Gen. 6. v. 2. *Videntes Filii Dei (alia lectio habet) Angeli Dei Filias Hominum quod essent pulchre, acceperunt sibi uxores &c.* Respondetur per Filios Dei hic intel-

ligi posteros Enos, qui, ut dicit Scriptura, cepit invocare nomen Domini: vocari autem possunt Angeli, cum viri justi hoc nomine subinde appellentur. Per Filias verò hominum intelliguntur Filie sceleratorum ex posteris Cain. Alii per Filios Dei intelligunt viros potentes, & robustos, ex quibus procreati sunt gigantes.

Objicitur secundò in septimâ Synodo Actione quintâ, lectum fuisse librum Joannis Episcopi Thessalonicensis, qui ex eo quòd Angeli non essent penitus corporis expertes, infert eos posse depingi: quod ibidem videtur à Concilio receptum. Respondetur, Concilium, auctoris illius intentum, seu quòd Angeli depingi possent, recepisse, non tamen recepisse illius rationem, ut exinde constat, quòd Tharastus Patriarcha, qui Synodo præsidebat, summam repetens quæ ex libro illo recitata fuerant, hoc tantum, non rationem repetierit, & id solùm Patres approbarunt, non hanc, quòd scilicet Angeli non sint penitus corporis expertes.

II.
Non docet
septima Syn-
odus An-
gelos esse ex
parte corpo-
reas.

Objicitur tertio, Angelos oculis interdum ab hominibus cerni, loqui, de loco in locum moveri &c. Ad hoc de motu dico, licet corpora non habeant posse eos moveri. Alia ibi enumerata faciunt per corpora pro tempore assumpta.

III.
Apparet
Angelos in
corporibus
assumptis.

Objicitur quartò, peculiarem quandam in Angelis, præsertim malis esse cum rebus quibusdam corporeis Sympathiam & Antipathiam: sic ad pullum citharæ Davidis Dæmon à Saule recessit: sic Tobia 6. v. 8. & cap. 8. v. 2. dicitur fumo jecoris piscis cujusdam fugatum fuisse Dæmonem, ejusque maleficium depulsum. Imò variis subinde pharmacis & amuletis corporeis dæmones arceri, eorumque infestationes impediiri videmus. Eandem dæmones exagitandi, & expellendi vim, ut ait Delrius lib. 2. q. 30. sect. 3. tribuunt nonnulli ruta, balneis, stercoi caprino, & flagellationi, ergo quædam in se habere videntur qualitates corporeas, earum rerum qualitatibus contrarias.

IV.
De dæmoni-
cum rebus
quibusdam
corporeis
Antipathia.

Respondetur tamen effectus hosce, non ex vi naturali, & oppositione inter dispositiones illas corporeas contingere; sed quia Deus rebus interdum naturalibus & corporeis ad dæmones abigendos, veluti instrumentis ad hoc elevatis utitur, quod de pisce Tobia & Davidis citharâ meritò quis dixerit, præsertim cum ibi Raphaëlis vis in Dæmonem, hic Davidis sanctitas ad malignos hosce spiritus compescendos conduxerit, maxime si pulsationi citharæ psalmus aliquis pius & oratio accesserit, ad hunc finem à Deo obtinendum idonea. Piscis etiam ille, ut ait S. Prosper, Christi Typus erat in cruce torrendi.

Quibus re-
bus fugari
interdum
videntur
dæmones.

Indirectè tamen res quædam naturales vi sua possunt, vel ad dæmonem compescendum vel infestationes ejus impediendas, ac mitigandas conducere: quod de musicâ præ cæteris non immeritò quis asseruerit, utpote quæ dulcissimâ suâ harmoniâ immoderatos animi affectus mitigat & humore melancholico malignorum spirituum infestationibus maxime obnoxio, suavi illo concentu dissipato, ac depulso, demon sua sponte cedit, hominemque, sedem jam ei minus aptam redditum, ad tempus saltem relinquit. Sanè si rei ulli corporeæ vim naturalem dæmones expellendi tribuerem, tribuerem musicæ.

V.
Respondetur
Deum rebus
istis uti
tanquam
instrumentis
ad abigendos
dæmones.

Indirectè ad
dæmonem
compescen-
dum certum
esse potest
Musica.

Quæ in ho-
mine efficiunt
operetur
Musica.

Ad Patres quod attinet, quos supra sect. 2. num. 3. & 4. citavi pro sententiâ Angelos asserente partim esse corporeos, Suarez to. 2. Metaph. Disp. 35. sect. 3. benignè eos interpretari conatur, quasi velint Angelos hoc tantum sensu esse vel ha-

VII.
Quandam
Sanctorum
Patrum ce-
ca rationem
corporei in
Angelis ex-
plicat.

vel habere corpora, quod nimirum consistit substantiâ finitâ, & mutabili, nec alicujus compositionis, ut sect. sequente videbimus, capace, sicque ad puritatem spiritus in Deo non pertingunt. Unde sicut ob similem rationem creaturæ respectu Dei dicuntur à quibusdam non esse, seu non existere, & esse nihil; ita hic Angeli respectu Dei dicuntur non esse spirituales, sed corporei. Alii tamen, ut Valentia, Molina, Vasquez, Tannerus, Granado, Arriaga & alii admittunt Patres illos verè in eâ fuisse sententiâ, mihi que vorisimilius videtur eos ita sensisse. Hoc tamen sententiæ nostræ officere non debet, præsertim cum plures Patres à nobis stent, ut S. Dionysius, S. Ignatius Martyr, S. Irenæus, S. Gregorius Nazianzenus, & Nyssenus, S. Epiphanius, S. Chrysoft. & alii.

Plures Patres affirmant quæ negantur Angelos esse purè spirituales.

SECTIO QUINTA.

Vtrum Angeli sint ex subjecto & formâ compositi.

I. Difficultas hæc procedit ex sententiâ materiam spirituales admittentis.

DIFFICULTAS hæc in nostrâ præcipuè sententiâ procedit, qui Disp. 9. de Anima sect. 2. & 3. possibilem esse diximus substantiam incompletam spirituales, aptam quæ tanquam compars animam rationalem, seu formam substantialem spirituales compleat, & cum eâ unum totum, seu compositum substantiale spirituales constituat, sive ea vocanda sit materia spirituales sive non. In hac itaque sententiâ, nulla apparet ratio cur Angeli ex hujusmodi materiâ non componantur: & ita de facto sentire videntur Halensis, S. Bonaventura in 2. dist. 3. art. 1. quæst. 1. Richardus in 2. dist. 3. art. 5. q. 2. & art. 2. q. 1. & alii.

II. Angeli simplices sunt, & non ex materia & formâ compositi.

Dicendum nihilominus, licet aliqua compositio substantialis defacto reperiatur in Angelis, non tamen componi eos ex materiâ & formâ, tanquam ex partibus substantialibus. Hæc est communis Theologorum sententiâ cum S. Thoma hic q. 50. art. 2. Prima pars constat, Angeli siquidem componuntur ex naturâ & substantiâ, nulla quippe est ratio, cur hoc animæ concedatur, & negetur Angelo: unde secundum omnes, eorum naturæ à verbo sunt assumptibiles, non minus quam naturæ hominum, dicente Apostolo ad Hebræos 2. v. 16. *nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ*, non autem esset hoc speciale beneficium, & amor in humanum genus (quod tamen illic insinuat Apostolus) si Deus Angelos assumere non potuisset.

Secunda verò conclusionis pars, Angelos scilicet non esse ex materia spirituales & formâ compositos, probatur communi Theologorum prope omnium consensu, licet evidente aliqua ratione ostendi nequeat. Quare S. Thomas q. 6. de potentia, art. 6. *ad quartum*, hac de re disputans, cum quartum argumentum contenderet Angelos, & Dæmones si sint compositi substantialiter, debere necessariò esse corpora & constare nostrâ materiâ; sic Respondet: *Ad quartum dicendum, quod si Angeli ponantur ex materia & formâ compositi, non propter hoc oportet quod sint corporei ex ratione prædictâ, nisi ponatur quod sit eadem materia Angelorum & corporum: posset autem dici quod esset alia materia, à materiâ corporum divisa, non quidem dimensionis divisione, sed per ordinem ad alterius generis formam, nam potentia actus proportionatur: magis tamen credimus quod non sint Angeli ex materia & formâ compositi, sed sint formæ tantum per se stantes: Hæc S. Thomas.*

III. Communis Theologorum consensus ostenditur Angelos non esse ex materia & formâ compositos.

S. Thomæ.

His verbis Angelicus Doctor nostram tradit conclusionem, Angelos nimirum non componi ex materia & formâ, quamvis hoc demonstrari non possit, sed solum ex communi consensu habetur. Ratio autem seu congruentia, cur hoc omnium animis infideat, esse videtur; cum etenim in Angelis, utpote præcipuis inter res creatas, & Universi principibus, dignitatem quamdam omnes concipiant, concipiunt similiter eos & maxime à rebus sublunariis remotos, & consequenter ab hac compositione, quæ passim in his rebus invenitur, immunes. Sicut ob eandem rationem affirmant multi Cælos esse corpora simplicia, etiam non repugnet cæli ex materia & formâ compositi. Eodem ergo modo Angeli erunt spiritus simplices: magis tamen, ut ait S. Thomas citatus, credimus hoc quam probamus.

IV. Hæc in exponendo si simplicia quædam præ se fert spiritus dignitatis Angelorum.

Cæli sunt corpora simplicia, Angeli spiritus perfectè simplices.

Hinc à fortiori sequitur Angelos non esse compositos integraliter, seu habere partes extra partes, extensionem in ordine ad locum postulantes. Imò existimo hujusmodi partes in substantiam spirituales cadere non posse, planeque perfectionem ejus ac dignitatem dedecere; maxime cum, ut Disp. 8. de Anima, sect. 1. vidimus, Aristoteles, & S. Thomas, aliique viri doctissimi, formas etiam materiales animalium perfectorum asseruerint esse indivisibiles. Quod ergo hi brutis negant, quis tribuet Angelis: imò ut dixi, in re tam perfectam imperfectus adeo existendi modus videtur omnino cadere non posse.

V. Angeli nec sunt, nec esse possunt compositi integraliter.

DISPUTATIO LXIX;

De numero, & distinctione Angelorum.

SECTIO PRIMA.

Quo numero creati sint Angeli.

I. Quis de Angelorum numero senserit Aristoteles, & alii ex antiquis.

LURES de facto dari Angelos nulli dubium, qui Angelos admittit: quot verò sint, magna est inter auctores controversia, diversis ut sit diversa opinantibus. Aristotel. 12. Metaphy. cap. 8. numerum Angelorum solummodo posuit secundum numerum orbium celestium; ad quos, inquit, movendos tantummodo sunt producti. Unde ibidem asserit Commentator, *quod si essent substantie immateriales non moveres, essent otiosa*. Priori numero adjicit Avicenna aliam Intelligentiam mundi sublunaris præsidem, cujus munus esse docet formas substantiales in materiam dispositam inducere: sed ut rectè S. Thomas hic, quæst. 50. art. 3. ad tertium, cum primarius Intelligentiarum finis non sit movere

R. P. Compton Theol. Scholast. Tom. I.

Dd

Cælos,